

Ministerie van Sociale Zaken en
Werkgelegenheid

> Retouradres Postbus 90801 2509 LV Den Haag

De Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
De Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Binnenhof 1 A
2513 AA S GRAVENHAGE

Datum

Betreft Kamerbrief nieuwe financieringssysteem kinderopvang

Het kabinet is ervan overtuigd dat de financiering van de kinderopvang eenvoudiger **en transparanter** kan worden ingericht en heeft daarom besloten om over te gaan op een nieuwe financieringssysteem. Ouders krijgen voor de opvang van hun kinderen de beschikking over een 'virtuele portemonnee', waarin zij een inkomensafhankelijke ouderbijdrage storten. De overheid vult deze portemonnee aan met de overheidsbijdrage (voorheen de kinderopvangtoeslag). Vervolgens wordt het totale bedrag aan de kinderopvanginstelling overgemaakt.

Het belangrijkste dat het kabinet met de nieuwe systematiek wil bereiken is een eenvoudiger stelsel dat meer zekerheid biedt aan ouders. Het nieuwe stelsel berust op twee pijlers die hiervoor zorgen: de hierboven genoemde *virtuele portemonnee* en het werken met het *vastgestelde inkomen* van de ouder. Dit laatste houdt in dat de inkomensafhankelijke ouderbijdrage **indien mogelijk** wordt gebaseerd op het vastgestelde inkomen van **maximaal** twee jaar geleden in plaats van op het actuele, geschatte inkomen.

Het basisdoel van het nieuwe stelsel is om mensen die werk combineren met de zorg voor jonge kinderen beter te ondersteunen in hun keuzes. De toegankelijkheid van de Nederlandse arbeidsmarkt en, daarmee samenhangend, onze hoge arbeidsparticipatie vormen de basis onder onze welvaart. Het blijft daarom belangrijk dat ook ouders van jonge kinderen de arbeidsmarkt als toegankelijk ervaren en op een soepele manier werk en zorg kunnen combineren. Die toegankelijkheid zit niet alleen in financiële prikkels voor ouders, maar ook in begrijpelijke regels, simpele processen en zekerheid voor- en achteraf over de consequenties van de keuzes die ouders maken. De overheid wil juist jonge ouders - mensen in de drukste fase van hun leven - zo goed mogelijk faciliteren. Dat kan nu beter dan vroeger: niet alleen omdat we beschikken over toegankelijke ICT-oplossingen, maar ook omdat definitief vastgestelde persoonlijke gegevens sneller beschikbaar zijn in diverse (basis)registraties.

Over de hoofdlijnen van het nieuwe stelsel hebben wij u met onze brief van 17 november 2014 eerder geïnformeerd. Daarin hebben wij toegezegd u in het voorjaar te informeren over het kabinetsbesluit en het nieuwe stelsel in de tussenliggende tijd scherp op uitvoerbaarheid te toetsen. In deze brief lichten wij het kabinetsbesluit om over te gaan op een nieuwe financieringssysteem toe en werken wij de nieuwe systematiek verder uit, waarbij wij ingaan op de gevolgen voor ouders, kinderopvanginstellingen en de uitvoering.

Postbus 90801
2509 LV Den Haag
Anna van Hannoverstraat 4
T 070 333 44 44
F 070 333 40 33
www.rijksoverheid.nl

Contactpersoon

heeft opmaak toegepast: Nederlands (standaard)

Gewijzigde veldcode

Gewijzigde veldcode

Gewijzigde veldcode

Gewijzigde veldcode

Met opmerkingen [] Algemeen: ik mis een gestructureerde afweging van voor- en nadelen van de nieuwe regeling tov de oude; ik zie niet op welke wijze onderbouwd toegewerkt wordt naar de go-conclusie. Geen doorslaggevend verhaal dat dit eenvoudiger wordt (wordt het mi ook niet). Ik mis het verhaal over betrokkenheid en houding branche. Riskant, want branche benadert de politiek zelf, dat moet je onderkennen anders krijg het later alsnog op je bord. Uitvoerings- en implementatierisico's? structuur van de brief is niet helder.

Met opmerkingen [] stelselwijziging presenteren, niet het technische middel 'virtuele portemonnee'

@minszw.nl

Met opmerkingen [] we doen toch geen t-1?

Onze referentie

Met opmerkingen [] regels blijven hetzelfde. processen worden voor de KOI en voor de uitvoerder niet simpeler maar ingewikkelder.

Met opmerkingen [] als dit zo blijft staan suggereert dit een bredere toepassing dan in werkelijkheid haalbaar is. Ik zou dit argument achterwege laten.

Met opmerkingen [] Ik zou dit niet zo expliciet noemen: juni wordt niet door iedereen meer als voorjaar gezien :)

Voorafgaand aan de keuze voor het nieuwe model hebben we uitgebreid gesproken met kinderopvangondernemers, ouders en veldpartijen. Wij waarderen hun betrokkenheid en inbreng, die we hebben meegenomen bij de uitwerking van het nieuwe model. Het is voor het kabinet van cruciaal belang dat het nieuwe stelsel zo soepel mogelijk uitvoerbaar is. Daarom hebben we in een vroeg stadium een keuze gemaakt voor een beoogde nieuwe uitvoerder en deze betrokken bij de uitwerking. De beoogde nieuwe uitvoerder is de Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO). Later in deze brief zullen wij toelichten waarom we voor DUO hebben gekozen.

Leeswijzer

De brief is als volgt opgebouwd...

Knelpunten in de huidige financieringssystematiek

Toeslagen hebben een belangrijke functie: het bieden van specifieke inkomensondersteuning naar draagkracht op huishoudniveau. Desondanks blijft de discussie over de complexiteit en het rondpompen van geld steeds weer opspelen. De uitvoering van het toeslagenstelsel wordt stabiel maar hervormen blijft nodig.

De kernvraag voor het kabinet is hoe het voor de burger makkelijker kan worden gemaakt. De huidige vormgeving van het toeslagenstelsel (kinderopvangtoeslag) legt veel verantwoordelijkheid en risico's bij burgers. De kinderopvangtoeslag is daarbij nog de meest complexe van de toeslagen, zowel voor ouders als voor de uitvoering. Dit leidt tot onzekerheid bij ouders. **PM verwijzing naar opiniepeiling, zowel wat ouders van het huidige stelsel vinden als wat ze belangrijk vinden.**

Die complexiteit wordt mede veroorzaakt doordat de kinderopvangtoeslag, net als de andere toeslagen, vooraf wordt uitbetaald op basis van het geschatte inkomen in het lopende jaar. In de praktijk zien we dat het inkomen van jonge ouders zich lastiger laat voorspellen dan het inkomen van bijvoorbeeld gepensioneerden of mensen in een uitkering. Omdat het bij de kinderopvangtoeslag vaak om grote bedragen gaat, leidt dit tot veel onzekerheid bij ouders. Ze weten nu pas laat, op zijn vroegst in de tweede helft van het jaar volgend op het opvangjaar, welke netto kosten zij per saldo moeten betalen en krijgen dan meestal te maken met terugvorderingen of nabetalingen. Wanneer de toeslag wordt teruggevorderd, overstijgt dit met regelmaat de mogelijkheden voor de betrokken aanvragers om alles terug te betalen. Daarom wordt bij de kinderopvangtoeslag vaker een betalingsregeling op maat aangevraagd en wordt vaker een deel buiten invordering gesteld dan bij de andere toeslagen.

Cijfers van de Belastingdienst over 2012 laten zien dat 39% van de ouders kinderopvangtoeslag moet terugbetalen, 39% achteraf nog kinderopvangtoeslag ontvangt en dat bij slechts 22% is sprake van geen terugvordering of nabetaling. Het grootste gedeelte van de de aantallen correcties terugvorderingen en nabetalingen gebeurt op basis van verkeerd geschat verschillen tussen het geschatte en het vastgestelde inkomen. Dit laat zien hoe lastig het is om een juiste inschatting te maken. Los van inkomensmutaties is het huidige stelsel ook complex door het grote aantal andere mogelijke mutaties, als gevolg van het grote aantal grondslagen waarop de toeslag is gebaseerd. Zo is de hoogte van de kinderopvangtoeslag ook afhankelijk van de vorm van de opvang, het aantal uren opvang, de prijs van de opvang per uur en het aantal kinderen. Dit leidt jaarlijks

Datum

Gewijzigde veldcode

Onze referentie

Met opmerkingen [] Beperken tot KOT. Deze brief gaat niet over het toeslagenstelsel. Er zijn ook verschillen tussen de verschillende toeslagen.

Met opmerkingen [] dit is de wereld op zijn kop: als een burger op tijd zijn wijzigingen doorgeeft loopt hij hooguit risico op terugvordering van 1 of 2 maanden kot, vanwege de vooruitbetaling en de verwerkingstijd.

Met opmerkingen [] : niet nodig om te noemen. HT is ook complex.

Met opmerkingen [] dit is onjuist. De terugvorderingen bij DT op basis van inkomensverschillen bedragen gemiddeld ongeveer EUR 300 bij een gemiddelde toekenning van EUR 4.000-4.500

Met opmerkingen [] uitsluitend als gevolg van inkomen, met (zie hiervoor) beperkt effect. Alle andere wijzigingen die tot een ander recht kunnen leiden, kent de burger en kan hij zelf doorgeven. Dat wordt direct verwerkt in de toeslag, niet pas in het volgende jaar.

Met opmerkingen [] dit kan je niet zetten in deze alinea die begint met inkomen, grote terugvorderingen op grond van inkomen komen nauwelijks voor. Glijdende schaal tabel kot.

Met opmerkingen [] : Zie opmerking van [] 'met regelmaat' leest alsof mensen helemaal niets zelf kunnen inschatten en enorme bedragen moeten terugbetalen terwijl ze lage inkomens hebben. Dat kan niet het gevolg zijn van een inschattingsfout in je inkomen.

Met opmerkingen [] : gevolg van feit dat ouders die geen recht hebben wel KOT aanvragen.

Met opmerkingen [] : Dit is wel heel technisch.

Met opmerkingen [] : schatting is inherent onzeker, je kunt niet zeggen 'verkeerd geschat'. Tekst: verschillen tussen het geschatte en het vastgestelde inkomen.

Met opmerkingen [] In de basis veranderen we niets aan het aantal grondslagen met omkering van de financiering.

tot een grote stroom beschikkingen. Circa 72 procent van de ouders heeft jaarlijks te maken met wijzigingen in hun situatie.

Meer zekerheid en minder complexiteit door een vastgesteld inkomen...

Bij de kinderopvangtoeslag geven ouders zelf een inschatting van hun inkomen op. Ouders moeten deze schatting indien nodig gedurende het jaar wijzigen. Ouders vinden het weinig efficiënt dat zij op eigen initiatief wijzigingen in hun persoonlijke situatie (bijvoorbeeld in het inkomen) aan de Belastingdienst moeten doorgeven, terwijl ze in de veronderstelling zijn dat de Belastingdienst al over deze gegevens beschikt. **PM uitkomsten peiling** Dit leidt tot nalatigheid en onbegrip. **Bovendien is het een repeterend probleem omdat ook in latere jaren bij de automatische bevoorschotting steeds wordt uitgegaan van het eenmaal in de (initiele) aanvraag door de burger geschatte inkomen. Weliswaar wordt dit geschatte inkomen jaarlijks geïndexeerd maar het wordt niet actief bijgesteld naar aanleiding van het definitief vastgesteld inkomen.**

In het nieuwe systeem wordt de inkomensafhankelijke bijdrage vastgesteld op basis van het inkomen van twee jaar eerder. Dus wanneer de opvang in januari 2018 start, wordt het inkomen over het jaar 2016 gebruikt. Dit geeft een belangrijk deel van de ouders meer zekerheid dat er geen naverrekening meer zal plaatsvinden op basis van het inkomen: dit staat immers voor een belangrijk deel van de ouders op het moment dat de bekostiging start al vast. Natuurlijk kan het voorkomen dat het inkomen van twee jaar geleden sterk afwijkt van het huidige inkomen. Daarvoor introduceert het kabinet een vangnetregeling. Een nader uitwerking van het werken met het vastgestelde inkomen en de vangnetregeling, volgt onder het kopje...

... en zoveel mogelijk vooraf het recht op bekostiging vaststellen...

Eén van de knelpunten in de huidige systematiek is dat er pas na afloop van het opvangjaar vastgesteld kan worden of en zo ja, op hoeveel kinderopvangtoeslag de ouders recht hadden in het betreffende jaar. PM verwijzing peiling Dit komt doordat er bij de kinderopvangtoeslag wordt gewerkt met de uitbetaling van voorschotten en de definitieve afrekening pas na afloop van het jaar plaatsvindt. De huidige systematiek van bevoorschotting via ouders leidt tot schrijnende situaties: we zien omvangrijke terugbetalingen bij het definitief vaststellen van de toeslag. Terugvorderingen van tienduizenden euro's zijn dagelijkse kost, maar de claims kunnen oplopen tot boven de ton. Het kabinet wil dit soort vervelende verrassingen voor ouders tot een minimum beperken.

In het nieuwe financieringsstelsel is een vereenvoudiging voor de ouders. Eén van de punten waarop deze vereenvoudiging gerealiseerd wordt is het sterk reduceren van de taken van ouders in het proces van aanvraag en toekenning. Dit proces wordt vergaand geautomatiseerd. In het nieuwe stelsel wordt de financiering vastgesteld op basis van en de (contract-)gegevens die door de kinderopvanginstelling verstrekt worden, de Basisregistratie Inkomens, de Basisregistratie Persoonsgegevens, en gegevens zoals die uit andere (basis)registraties blijken. De uitvoerder gebruikt deze gegevens om het definitieve recht op financiële ondersteuning zo goed mogelijk vooraf vast te stellen en in 1 keer tot correcte beschikkingen te komen. Dit zal naar verwachting het aantal terugvorderingen reduceren, in het bijzonder die terugvorderingen die veroorzaakt worden doordat achteraf bleek dat ouders geen of slechts ten dele recht hadden op bekostiging.

Met opmerkingen [] dit blijft in het nieuwe stelsel dus hetzelfde.

Datum

Gewijzigde veldcode

Onze referentie

Met opmerkingen [] Dat is dus een verkeerde aanname: BD kent niet je lopende inkomen.

Met opmerkingen [] dit is niet juist, indien een burger een wijziging doorgeeft in zijn geschatte inkomen wordt dit inkomen gebruikt, en niet het geschatte inkomen dat initieel is opgevoerd.

Met opmerkingen [] dit suggereert dat dit zou kunnen, maar hier is om diverse redenen bewust van afgezien. Burger is in het huidige stelsel hiervoor verantwoordelijk, en inkomens kunnen fluctueren.

Met opmerkingen [] Hoe zou dit ook moeten, gaat om inkomen in t?

Met opmerkingen [] Dit is wel heel stellig opgeschreven, terwijl dit niet altijd (al) beschikbaar is.

Met opmerkingen [] dit is onjuist. Ouders kunnen op grond van gegevens die zij kennen vaststellen wat hun recht op toeslag is. Toezicht achteraf kan aan het licht brengen dat niet de juiste gegevens doorgegeven zijn en dat er een nabetaling / terugvordering moet volgen.

Met opmerkingen [] niet correct, doorgeven van correcte gegevens leidt op korte termijn tot juiste toeslag.

Met opmerkingen [] dit is onzin. bevoorschotting op basis van correcte gegevens leidt niet tot schrijnende situaties. 'Schrijnende' situaties ontstaan als burgers onjuiste gegevens door (laten) geven.

Met opmerkingen [] Het betreft hier dan fraudegevallen of het niet voldoen aan eigen bijdrage eis. Dergelijke terugvorderingen van een ton zullen niet in verband staan met verkeerd geschat inkomen

Met opmerkingen [] Is nu ook al zo. wat is de vereenvoudiging.

Met opmerkingen [] Uitvoerder zal in veel gevallen ook gegevens bij ouders uit moeten vragen omdat deze niet beschikbaar zijn in registratie of bij KOI. Bijv. de gewerkte uren.

Met opmerkingen [] dit klopt niet, niet overal gegevens voor beschikbaar. ouder moet akkoord geven. etc.

Met opmerkingen [] Schept heel wat verwachtingen. In 1x zal nooit mogelijk zijn omdat recht altijd pas achteraf vastgesteld kan worden inv gewerkte uren criterium. Ook vangnetgevallen zal het recht pas in t+1 vastgesteld kunnen worden

Met opmerkingen [] Deze ga je juist niet voorkomen omdat die gevallen pas vast te stellen zijn in t+1. Het aantal terugvorderingen dat je gaat voorkomen zijn de terugvordering die veroorzaakt zijn door verkeerd geschat inkomen. Daar ben je juist vanaf doordat je met de BRI gaat werken

Sommige ouders maken gebruik van kinderopvang, terwijl zij helemaal geen recht hebben op bekostiging door de Rijksoverheid, bijvoorbeeld omdat zij niet beide werken. Deze situatie kan in het bijzonder ontstaan op het moment dat peuterspeelzalen in de toekomst onder het reguliere kinderopvangwerk komen te vallen. Hier gaan ook kinderen van niet-werkende ouders heen. Die ouders moeten dan uiteraard zelf zorg dragen voor financiering en betaling, dus niet via de Rijksoverheid. In sommige gevallen dragen gemeenten nog bij voor deze groep. Opvanginstellingen vragen in een dergelijke situatie idealiter überhaupt geen bekostiging aan bij de Rijksoverheid. De groep zal dus bij voorkeur vooraan in het proces worden uitgefilterd. De meest efficiënte vormgeving hiervan wordt nog nader uitgewerkt.

Ook kan het voorkomen dat ouders voor een deel van hun uren geen recht op bekostiging hebben.

Deze situatie kan zich bijvoorbeeld voordoen als ouders onvoldoende uren werk en gevolg van de koppeling van het recht aan de gewerkte uren, of als niet-bekostigde tussenschoolse opvang wordt afgenomen van dezelfde opvanginstelling. Deze kosten zijn voor rekening van de ouders. De opvang(soorten) waarvan op voorhand duidelijk is dat niet bekostigd wordt (worden) – zoals tussenschoolse opvang – worden direct bij de ouders in rekening gebracht. De Rijksoverheid, en dus ook de virtuele portemonnee, spelen hierbij geen rol.

... en een actuele ouder- en overheidsbijdrage hanteren...

In de nieuwe financieringssystematiek wordt gewerkt met een virtuele portemonnee via een kinderopvangaccount. De kinderopvanginstelling laadt de factuur in dit account. Op de factuur wordt het actuele aantal afgenomen uren in rekening gebracht en als iemand (incidenteel) meer uren heeft afgenomen, wordt dit over het algemeen bij de volgende maand verrekend. De ouder krijgt dan niet pas ruim na afloop van het jaar een herberekening, maar dit vindt vrijwel direct plaats. Ook de overheidsbijdrage wordt meteen na afloop van de maand verrekend en overgemaakt naar de kinderopvanginstelling. Dit geeft ouders meer zekerheid, zorgt voor minder complexiteit en ontlast de ouders. Zij hoeven niet meer wijzigingen in aantal uren maar doorgeven en krijgen niet maanden later te maken met een herberekening.

In de nieuwe financieringssystematiek wordt gewerkt met een virtuele portemonnee via een kinderopvangaccount. De kinderopvanginstelling laadt de factuur in dit account. Op de factuur wordt het actuele aantal afgenomen uren in rekening gebracht en als iemand (incidenteel) meer uren heeft afgenomen, wordt dit over het algemeen bij de volgende maand verrekend. De ouder krijgt dan niet pas ruim na afloop van het jaar een herberekening, maar dit vindt vrijwel direct plaats. Ook de overheidsbijdrage wordt meteen na afloop van de maand verrekend en overgemaakt naar de kinderopvanginstelling. Dit geeft ouders meer zekerheid, zorgt voor minder complexiteit en ontlast de ouders. Zij hoeven niet meer wijzigingen in aantal uren maar doorgeven en krijgen niet maanden later te maken met een herberekening.

... om werk uit handen van de ouder te nemen

Eerder is al genoemd dat de ouder niet langer zijn inkomen hoeft te schatten en geen tussentijdse wijzigingen in het contract hoeft door te geven. Ouders zijn uiteraard wel zelf verantwoordelijk voor het doorgeven van wijzigingen in hun persoonlijke situatie, zoals in het geval van samenwonen of scheiden. Als ouders dergelijke informatie niet tijdig doorgeven aan de uitvoerder, kunnen naverrekeningen of terugvorderingen nodig zijn.

Hieronder zullen we beschrijven hoe het nieuwe systeem in de praktijk werkt. Dan wordt ook duidelijk dat er meer werk uit handen wordt genomen van de ouder en bepaalde taken verschuiven naar de uitvoerder en kinderopvanginstellingen.

Hoe werkt de virtuele portemonnee in de praktijk?

Datum

Gewijzigde veldcode

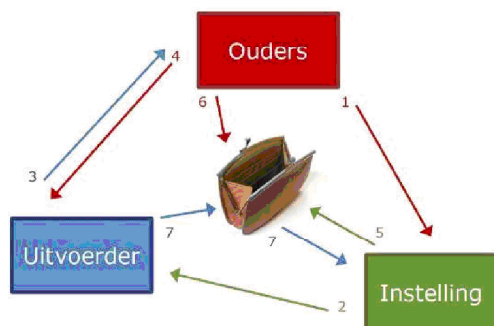
Onze referentie

Met opmerkingen En hoe wordt dat gecontroleerd?

Met opmerkingen dit geldt dus op grond van wat hier staat alleen voor uren x tarief, andere wijzigingen die hoogte van eigen bijdrage en bekostiging bepalen lopen niet via de factuur.

Met opmerkingen Nav discussies in de werkgroep eenvoud ben ik nog niet overtuigd dat dit ook werkelijk zo uitgevoerd kan worden. Ik zou dus uitkijken met het verwachtingen scheppen.

Met opmerkingen ik vind dit nog niet op een logische plaats staan hier, ik zou dit elders in de brief opnemen.

1. Keuze ouders voor instelling, afsluiten contract
2. Instelling verstuurt contractgegevens naar uitvoerder
3. Uitvoerder opent kinderopvangaccount, informeert ouders welk deel van de overheid bekostigd door de overheid
4. Akkoord ouders
5. Instelling uploadt factuur naar het account van de ouder
6. Ouders storten ouderbijdrage in account en stellen factuur betaalbaar
7. Uitvoerder legt overheidsbijdrage bij en zorgt dat de factuur wordt betaald

Figuur 1: Schematische weergave werkwijze virtuele portemonnee

De werkwijze met de virtuele portemonnee wordt hieronder op hoofdlijnen beschreven (zie figuur 1). De volgende stappen worden alleen bij de eerste aanvraag doorlopen:

- Ouders kiezen naar eigen voorkeur een opvanginstelling en sluiten, net als in het huidige stelsel, een contract af met de instelling met daarin afspraken over het aantal opvanguren en de overeengekomen uurprijs. De vrije keuze van ouders voor een opvanginstelling is leidend. De marktwerking blijft volledig in stand.
- De opvanginstelling verstuurt de contractgegevens digitaal naar de uitvoerder en vraagt daarmee bekostiging aan voor de opvang van het desbetreffende kind.
- De uitvoerder gaat na of ouders recht hebben op een overheidsbijdrage aan de kinderopvang en, zo ja, stelt de hoogte hiervan vast. De uitvoerder opent een kinderopvangaccount - de virtuele portemonnee - en informeert de ouders welk deel van de overeengekomen uurprijs wordt bekostigd door de overheid en welke gegevens zijn gebruikt om deze berekening te maken. De overheidsbijdrage is, net als in het huidige stelsel, afhankelijk van het soort opvang, het inkomen van de ouders, en de hoogte van de uurprijs. Het restant is voor rekening van de ouders (de ouderbijdrage). Ouders weten zo precies wat een uur kinderopvang hen gaat kosten.
- De ouders geven hun (digitale) akkoord, waarna de virtuele portemonnee in gebruik wordt genomen. Indien gegevens niet kloppen, bijvoorbeeld als contractgegevens niet juist zijn opgenomen, dan geven de ouders dit, wederom digitaal, door aan de uitvoerder.

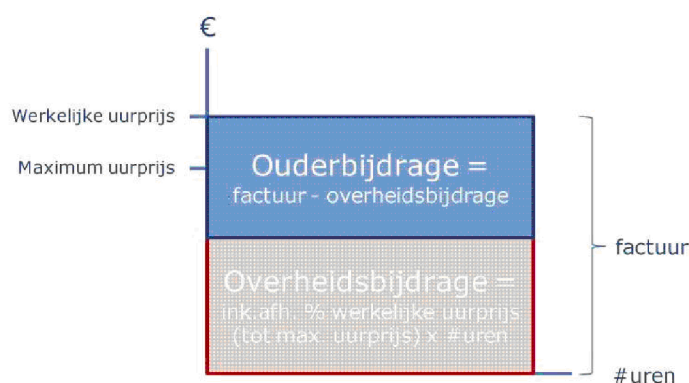
De volgende stappen worden vervolgens maandelijks doorlopen:

- De kinderopvanginstelling zal maandelijks per huishouden een factuur uploaden naar het desbetreffende account voor de werkelijk afgenomen opvanguren, tegen de in het contract opgenomen uurprijs. Automatisch wordt de factuur gesplitst in het deel dat door de overheid wordt bekostigd en in de ouderbijdrage (zie figuur 2).
- De ouders krijgen een seintje dat de factuur klaar staat in hun portemonnee. Ouders controleren de factuur en maken de ouderbijdrage over naar hun portemonnee. Hiermee wordt de factuur direct betaalbaar gesteld.
- De uitvoerder maakt nu ook de overheidsbijdrage over naar het account, en zorgt dat de hele factuur wordt betaald aan de kinderopvanginstelling.

Met opmerkingen Het stuk over de virtuele portemonnee komt nu nogal uit de lucht vallen en is gelijk heel erg technisch. Zonder voorkennis is dit volgens mij heel lastig te lezen/begrijpen. Ik zou dit herschrijven in lijn met rest van de brief (minder bullets, meer verhalend).

Met opmerkingen en het maximum aantal uren (gerelateerd aan gewerkte uren – maar weten we die?)

Met opmerkingen dit kunnen we nu nog niet toezeggen, het is nog maar de vraag of de uitvoering dit kan.

Figuur 2: Uitsplitsing factuur in ouderbijdrage en overheidsbijdrage

De virtuele portemonnee biedt maximale flexibiliteit voor ouders en opvanginstelling...

In het nieuwe stelsel vindt bekostiging plaats op basis van facturen ~~in plaats van alleen op basis van de afspraken in het contract~~. Het contract blijft de basis en een harde voorwaarde voor de bekostiging. In het contract staan de gegevens over het kind en belangrijke bekostigingsvariabelen, zoals de overeengekomen uurprijs. Deze gegevens zijn leidend voor de bepaling welk deel van de kosten van een uur opvang voor rekening van de overheid is. In de factuur staat vervolgens hoeveel opvanguren in werkelijkheid zijn afgenomen. Door voor de afgenomen uren uit te gaan van de factuur, wordt flexibele afname van opvanguren zoveel mogelijk gefaciliteerd. Denk hierbij aan ouders met een maandelijks wisselende opvangbehoefte, maar ook aan de afname van incidentele extra uren waar ouders behoefte aan hebben, zoals bij studiedagen en in schoolvakanties. Hiermee wordt tegemoet gekomen aan een duidelijke wens van ouders en kinderopvanginstellingen [PM cijfers]. De verwachting is dat de behoefte aan flexibele afname van opvanguren de komende jaren alleen maar blijft groeien.

~~Ook op een andere manier zorgt de nieuwe systematiek voor flexibiliteit voor opvanginstellingen: zij kunnen immers zelf bepalen op welk moment zij een factuur uploaden naar het betreffende kinderopvangaccount.~~ De instellingen kunnen zelf hun moment van factureren kiezen, net zoals ze dat in de huidige situatie kunnen doen.

[PM iets zeggen over doorlooptijden, met name bij de eerste aanvraag. En aangeven dat ouders en KOI's lopende de eerste aanvraag onderling afspraken kunnen maken.]

... en zorgt dat ouders in controle blijven

De ouder blijft, net als nu, verantwoordelijk voor de controle op de factuur en de betaling ervan (via het account). Dit sluit aan bij de wens van ouders – gebleken uit gehouden focusgroepen – om zicht te houden op de gegevens die de instelling aan de uitvoerder aanlevert. Ouders willen graag ontlast worden, maar tegelijkertijd ook de instrumenten in handen houden om 'in positie' te blijven. Ouders en overheid zijn beide volledig verantwoordelijk voor de betaling van hun deel van de factuur van de kinderopvanginstelling. Door te werken met een

Datum

Gewijzigde veldcode

Onze referentie

Met opmerkingen [] juiste suggestie dat in het huidige? stelsel alleen gefinancierd wordt op basis van contract.

Met opmerkingen [] Dit is in vergelijking met het systeem van variant 1 (DF), niet met het huidige systeem.

Met opmerkingen [] niet volledig. Is ook afhankelijk van persoonlijke omstandigheden burger, dus: wel of geen werk, gewerkte uren, inkomen etc.

Met opmerkingen [] als je zegt dat instellingen dit nu ook al kunnen, kan je niet in de zin hiervoor zeggen dat het nieuwe stelsel voor meer flexibiliteit zorgt.

Met opmerkingen [] Is het echt zo dat in het nieuwe systeem opvanginstellingen dit volledig zelf kunnen bepalen? Is het voor de uitvoerder niet nodig dat hier structuur in wordt aangebracht? Volgens mij weten we dat nu nog niet.

virtuele portemonnee krijgen opvanginstellingen echter geen direct inzicht in de inkomenspositie van de ouder. Dit zou, vanuit privacyoverwegingen, immers ook ongewenst zijn.

Er blijft een financiële relatie bestaan tussen instelling en ouders, wat de (financiële) betrokkenheid van ouders in stand houdt. De opvangondernemer kan de ouders aanspreken bij het uitblijven van de betaling van de ouderbijdrage.

In het stelsel is er zekerheid dat de ouderbijdrage altijd is betaald voordat de bekostiging van de opvanginstelling plaatsvindt. De overheid loopt hierdoor geen financiële risico's op de ouderbijdrage en er is zekerheid dat een ouderbijdrage is betaald. De overheid loopt bovendien geen invorderingsrisico's op bijdragen die uitgaan boven de door de overheid gestelde maximumtarieven. Die maken immers deel uit van de ouderbijdrage die de ouders overmaken naar hun account. Aparte facturatie van de kosten boven de maximum uurprijs is daardoor niet nodig. Tot slot is het, vanuit de doelstelling om fouten en fraudeprikkelers te verminderen, belangrijk dat de overheidsbijdrage niet aan andere zaken besteed kan worden dan aan kinderopvang.

Een transparante informatie-uitwisseling tussen ouders, opvanginstelling en uitvoerder is cruciaal [PM (memo DUO)]

Veel gegevens zijn op voorhand al beschikbaar...

Uit een analyse van de beschikbare gegevensbronnen blijkt dat:

- Voor het grootste deel van de gegevens bronnen beschikbaar zijn die op het moment van aanvragen leiden tot een juiste beschikking. Voor een aantal gegevens zal nog nader onderzocht worden of deze ook voldoende actueel zijn.
- Voor een deel van de benodigde gegevens de beschikbare bronnen niet volledig juist of compleet zijn, maar dat de uitvoerder bij de behandeling van de aanvraag het manco vanzelf constateert en in samenspraak met de ouder kan verhelpen.
- Voor een ander deel van de gegevens de beschikbare bronnen niet volledig juist of compleet zijn, en dit niet altijd door de uitvoerder bij de behandeling van de aanvraag geconstateerd kan worden. Alternatieven om hieraan tegemoet te komen zijn (a) de desbetreffende gegevens bij alle ouders op te vragen of (b) de voorwaarden voor de financiering zodanig te wijzigen dat deze gegevens niet meer nodig zijn.

Indien niet volledig juiste of complete gegevens beschikbaar zijn, kunnen deze, tijdens de behandeling van de bekostigingsaanvraag, uitgevraagd worden bij ouders. Nadeel hiervan is dat deze informatie dus niet Een deel van deze informatie kan achteraf geverifieerd kan worden aan de hand van andere gegevensbronnen. Indien ouders onjuiste informatie aanleveren, kunnen alsnog naverrekeningen aan de orde zijn.

In het vervolgproces zal het kabinet verder onderzoeken waar vereenvoudiging van de voorwaarden voor financiering nodig en mogelijk is, met het oog op de minimalisatie van de benodigde gegevensverstrekking door ouders. In het bijzonder zal het kabinet hierbij alternatieven verkennen voor de huidige manier waarop het recht op financiering gekoppeld is aan de gewerkte uren van de minst werkende partner. [PM. Flexwerkers expliciet noemen?] Dit nadere onderzoek vindt uiteraard plaats zonder de eerder in deze brief genoemde randvoorwaarden voor het nieuwe stelsel aan te tasten.

Datum

Gewijzigde veldcode

Onze referentie

Met opmerkingen Dit vind ik een onduidelijke zin: de ondernemer spreekt de ouder aan op het niet betaald zijn van de factuur, niet alleen het niet betaald zijn van de ouderbijdrage. Bovendien kan er straks tijd tussen de betaling van de ouder en de betaling van de uitvoerder aan de KOI komen te zitten (afhankelijk van de verdere uitwerking).

Met opmerkingen Onduidelijke zin: is een vergelijking met het variant van DF, niet met huidige werkwijze, daarbij loopt de overheid ook geen risico op bedragen boven de max. uurprijs.

Met opmerkingen Ik vind de tekst hieronder in de brief niet tot zijn recht komen. Dit moet nog herschreven worden om goed over te komen bij de lezer.

Met opmerkingen Voor een aantal gegevens zal de actualiteit van de gegevenslevering verhoogd moeten worden. Dit is nog niet gerealiseerd.

Met opmerkingen Terugvorderingen?

Met opmerkingen we hebben eerder al geconstateerd dat informatieverstrekking door ouders blijft. Voorstel: met het oog op het zoveel mogelijk vooraf kunnen bepalen van de juiste hoogte van de bekostiging en van de eigen bijdrage.

[PM Nog verder concretiseren aan de hand van memo

Ouders ervaren lagere kosten van kinderopvang

Uit onderzoek blijkt dat ouders in het huidige stelsel, waarin zij de kinderopvangtoeslag op hun rekening krijgen overgemaakt, vaak goed weten hoeveel zij maandelijks in totaal moeten betalen aan de opvanginstelling (op basis van de ontvangen factuur). Zij kunnen, gemiddeld genomen, minder goed spontaan aangeven hoeveel toeslag zij maandelijks van de overheid ontvangen. Blijkbaar springen de brutokosten aan kinderopvang meer in het oog dan de ontvangsten. Dit verklaart wellicht mede waarom ouders kinderopvang vaak als 'duur' bestempelen. In het nieuwe stelsel wordt dit anders: ouders betalen alleen nog hun ouderbijdrage en ontvangen geen toeslag meer op hun eigen bankrekening. Zij hebben dus alleen nog te maken met de nettokosten aan kinderopvang. Het is dus aannemelijk dat in het nieuwe stelsel de prijs van kinderopvang zoals ouders die 'ervaren', daalt. Of hierdoor de ervaren toegankelijkheid van de kinderopvang stijgt en of dit een positief effect heeft op de vraag naar kinderopvang, is in deze fase nog niet in te schatten. De andere kant is dat ouders in het nieuwe stelsel minder goed zicht hebben op de maatschappelijke kosten van kinderopvang, omdat zij niet meer zelf de hele factuur van hun eigen bankrekening hoeven te betalen. Dit kan leiden tot een onderschatting van de economische waarde van het 'product' kinderopvang. Het is daarom belangrijk om in alle communicatie met ouders duidelijk te markeren wat, naast de ouderbijdrage, de overheid bijdraagt in de kinderopvangkosten.

[PM Prijsprikkel?]

We werken met een vastgesteld inkomen...

Hieronder wordt verder uitgewerkt hoe er in het nieuwe stelsel gewerkt zal worden met het vastgestelde inkomen van twee jaar geleden (t-2), het zogenaamde peiljaar.

Als de contractgegevens bij de uitvoerder zijn aangeleverd en de uitvoerder de hoogte van de ouderbijdrage en de overheidsbijdrage berekent, haalt de uitvoerder de inkomensgegevens van de ouders van het jaar t-2 uit de Basisregistratie Inkomen (BRI). In het jaar 2018 worden dus de inkomensgegevens uit het jaar 2016 gebruikt. Op het moment dat de ouderbijdrage wordt berekend is het inkomen t-2 in veel gevallen al bekend. Hierdoor neemt het aantal herberekeningen van de ouder- en overheidsbijdrage op basis van het inkomen aanzienlijk af.

De BRI wordt na afloop van het kalenderjaar gevuld door de Belastingdienst en bevat voor circa 13 miljoen burgers het Authentiek Inkomen Gegeven (AIG). Voor personen die belastingaangifte doen is dit het verzamelinkomen, voor personen die geen aangifte doen maar wel inkomen hebben is dit het belastbaar jaarloon¹. Dit is, afgezien van het peiljaar, hetzelfde inkomensbegrip als in de huidige kinderopvangtoeslag.

¹ Voor personen die geen aangifte hoeven doen, bijvoorbeeld omdat ze geen vermogen en geen aftrekposten hebben, is het verzamelinkomen gelijk aan het belastbaar jaarloon.

Datum

Gewijzigde veldcode

Onze referentie

Met opmerkingen Ik dacht dat uit het ouderpanel juist kwam dat mensen beter wisten wat ze netto betaalden dan wij dachten?

Met opmerkingen Ook hier is het nog geen lopend verhaal met de rest van de brief. Misschien dit naar voren halen?

Met opmerkingen hier gaan we toch uit van contractgegevens? ook bij virtuele portemonnee?

Met opmerkingen : nee, toetsingsinkomen is wereldinkomen, dus ook ninbi

Als een persoon aangifte moet doen voor de inkomstenbelasting, dan komt er pas een AIG in de BRI te staan nadat hij aangifte heeft gedaan. Tot die tijd blijft het veld in de BRI leeg. Het kan dus gebeuren dat de uitvoerder op het moment van aanvraag niet over een inkomengegeven uit t-2 kan beschikken. In dat geval wordt uitgegaan van het inkomengegeven uit t-3 of, als dat ook niet beschikbaar is, het laatst bekende inkomengegeven. Op het moment dat het inkomengegeven t-2 alsnog beschikbaar komt in de BRI, wordt de ouderbijdrage herberekend op basis van dat gegeven. Het is ook mogelijk dat het inkomen van t-2 helemaal niet in de BRI komt, bijvoorbeeld omdat iemand in t-2 in het buitenland werkte. In dat geval moet de ouder zelf aantonen wat zijn inkomen was. Als de BRI leeg is omdat de ouder in t-2 geen inkomen had, dan wordt het inkomen op nul gesteld en wordt op basis daarvan de hoogte van de ouder- en overheidsbijdrage vastgesteld.

Wijzigingen in de BRI

Het inkomengegeven in de BRI kan wijzigen, bijvoorbeeld als de definitieve aanslag afwijkt van de voorlopige aanslag, of nadat een persoon bezwaar of beroep heeft aangetekend tegen zijn aanslag. Dergelijke wijzigingen worden automatisch doorgegeven aan de uitvoerder. Deze maakt dan een herberekening van de ouderbijdrage op basis van dit nieuwe gegeven.

Wijzigingen in de huishoudensamenstelling

Het kan gebeuren dat een aanvrager in jaar t een andere huishoudensamenstelling heeft dan hij in jaar t-2 had. Dit levert geen probleem in de uitvoering op. Het verzamelinkomen is, ~~anders dan de naam wellicht doet vermoeden~~, een individueel inkomen. Als een aanvrager in jaar t alleenstaand is, dan geldt zijn individuele verzamelinkomen van t-2 als toetsinkomen. Als hij in jaar t een partner heeft dan gelden ~~het~~de gezamenlijke verzamelinkomens ~~over jaar t-2~~ van deze twee partners als toetsinkomen. Het is dus niet van belang of, en zo ja welke partner hij had in t-2.

...en voorzien in een vangnetconstructie

De consequentie van het werken met het inkomen uit jaar t-2 is dat er ouders zijn die te maken hebben met een (sterke) inkomensdaling. Dit is niet alleen het geval bij ouders die bijvoorbeeld minder zijn gaan werken, nadat zij kinderen kregen, maar ook bij flexwerkers en zelfstandigen die te maken kunnen hebben met (sterke) wisselingen in hun inkomen. Daarmee past de ouderbijdrage die zij moeten betalen mogelijk niet bij hun actuele inkomen. Er wordt daarom voorzien in een vangnetconstructie waarmee ouders een verlegging van het peiljaar van t-2 naar jaar t kunnen aanvragen voor de bepaling van de hoogte van de ouderbijdrage.

Criteria voor peiljaarverlegging

Het is van belang dat de vangnetregeling zo gericht mogelijk is. Dat wil zeggen dat enerzijds de ouders van wie de ouderbijdrage niet bij het actuele inkomen past zoveel mogelijk in het vangnet komen, en anderzijds de ouders die niet tot die groep behoren ook buiten het vangnet blijven. Dit laatste is relevant voor de uitvoerbaarheid, maar ook omdat – vanwege de voorwaarde van budgettaire neutraliteit – de ‘rekening’ terecht komt bij de ouders die niet in het vangnet vallen. Naarmate er meer ouders een peiljaarverlegging krijgen, zullen de kosten daarvan door een kleinere groep (namelijk de ouders buiten het vangnet) moeten worden gedragen.

Datum

Gewijzigde veldcode

Onze referentie

Met opmerkingen niet alleen ouders buiten het vangnet toch, de gehele tabel zal worden bijgesteld?

Pagina 9 van 16

Er is voor gekozen om peiljaarverlegging toe te staan indien het verschil in ouderbijdrage (t ten opzichte van t-2) groter is dan 2% van het toetsingsinkomen.

PM voorbeelden

Zoals uit de voorbeelden blijkt, komen ouders sneller in aanmerking voor het vangnet naarmate zij een lager inkomen hebben en/of een hogere ouderbijdrage betalen, en naarmate zij voor een hoger bedrag gebruik maken van kinderopvang.

Uitvoeringsaspecten

Om vooraf zelf te kunnen beoordelen of een peiljaarverlegging aan de orde is, komt er op de website van de uitvoerder een webtool beschikbaar. Hiermee kunnen ouders een proefberekening maken. Daarmee willen we voorkomen dat ouders een peiljaarverlegging aanvragen, terwijl ze daar niet voor in aanmerking komen. Dit voorkomt zowel onnodige administratieve lasten bij de ouder als bij de uitvoerder. Bij de aanvraag voor een peiljaarverlegging moet de ouder zelf met bewijsstukken, bijvoorbeeld een loonstrookje of hypotheekakte het actuele inkomen aannemelijk maken. Om te voorkomen dat ouders moedwillig hun actuele inkomen te laag doen voorkomen, wordt het inkomen in jaar t achteraf aan de hand van de BRI gecontroleerd. Mocht dan blijken dat ouders niet voldeden aan de voorwaarden voor de vangnetregeling, dan wordt de ouderbijdrage alsnog herberekend op basis van het inkomensgegeven t-2 in de BRI. Ook wordt de vangnetregeling niet automatisch gecontinueerd in het volgende jaar. Dit voorkomt dat ouders die te maken hebben met een tijdelijke inkomensachteruitgang onnodig in het vangnet blijven en achteraf de hogere ouderbijdrage moeten nabetalen. Ten slotte wordt de periode waarbinnen de peiljaarverlegging kan worden aangevraagd beperkt tot twee maanden na afloop van het kalenderjaar. Dit is om ouders tegemoet te komen die aan het einde van het jaar te maken hebben met een inkomensdaling en daarom nog niet eerder een peiljaarverlegging konden aanvragen.

Minder mogelijkheden voor fouten...

Het nieuwe stelsel is zo ingericht dat de mogelijkheid om fouten te maken door ouders sterk verkleind wordt. Het huidige systeem waarin 400.000 ouders kinderopvangtoeslag ontvangen op basis van geschatte inkomensgegevens, het aantal afgenomen uren en de uurprijs, die zij zelf verstrekken en achteraf worden gecontroleerd, biedt op het eerste oog behoorlijk wat gelegenheid tot een (on)bewust verkeerde invoer van gegevens. Hoeveel ouders dat echt opzettelijk doen is onbekend en lastig vast te stellen. De mogelijkheid bestaat immers ook, dat iemand onopzettelijk verkeerde gegevens opvoert en gewoon een fout maakt. Het aantonen van opzet is tijdrovend en complex, zeker als het gaat om een potentiële doelgroep van 400.000 personen. Het is dan veel overzichtelijker om in het nieuwe stelsel de contractgegevens aan te laten leveren door 4.000 professionele instellingen die kinderopvang verzorgen. Een groep van 4.000 ondernemers is minder divers van samenstelling dan een groep van 400.000 ouders. Ouder hoeven in het nieuwe systeem veel minder gegevens zelf aan te leveren. Zij zullen via hun kinderopvangaccount alleen nog gevraagd worden naar persoonlijke gegevens, die uit privacyoverwegingen niet door de instellingen doorgegeven kunnen worden. Daarmee beperkt de gelegenheid tot het opvoeren van mogelijk onjuiste informatie zich grotendeels tot de groep van

Datum	Met opmerkingen	?	toelichten
Onze	Met opmerkingen		toetsingsinkomen van welk jaar?
			dit is geen eenvoudig vangnet.
			Gewijzigde veldcode

Met opmerkingen ze hebben dan nog niet eens aangifte IB kunnen doen.

Met opmerkingen Heel suggestief.

Met opmerkingen: Niet alleen privacy, maar ook omdat gegevens gewoonweg niet bekend zijn bij de instelling (werk/aantal uren/getrouwd/samenwonend etc?)

opvanginstellingen. Kinderopvanginstellingen zijn door een redelijk eensluidende doelstelling (geld verdienen met kinderopvang) eenvoudiger aan te spreken op hun gedrag via de overheid en bijvoorbeeld brancheorganisaties. Ook het toezicht op een dergelijke populatie is makkelijker in te richten. Het kabinet ziet het vormgeven van een adequaat systeem van toezicht als een belangrijk onderdeel in het nieuwe stelsel.

...en fraude

Er wordt – net als met andere inkomensregelingen – gefraudeerd met toeslagen. Kenmerkend voor toeslagen is dat burgers een financiële tegemoetkoming kunnen krijgen op voorschotbasis. Deze voorschotten zijn mede gebaseerd op gegevens van de burgers zelf, die niet altijd makkelijk te verifiëren zijn, en de basisregistratie personen. Dat maakt de toeslagen kwetsbaar voor fraude. Zo is bij toeslagen in het verleden systeemfraude geconstateerd. Groepen criminelen maken via een combinatie van identiteitsfraude, katvangers en oplichting gebruik van de systematiek van het betalen van voorschotten (de 'Bulgarenfraude'). Dit heeft in de afgelopen jaren al tot diverse anti-fraudemaatregelen geleid. Ook in het nieuwe stelsel blijft fraude mogelijk. Maar de mogelijkheden om als ouder of als kinderopvanginstelling eenzijdig te frauderen worden in het nieuwe stelsel wel veel kleiner.

In het nieuwe stelsel levert de ouder geen contractinformatie meer aan en hoeft ook zijn inkomen niet meer op te geven. Daarnaast krijgt de ouder geen (grote) voorschotten meer op zijn rekening gestort, die hij kan vergroten door bewust verkeerde gegevens op te voeren. De ouder betaalt in het nieuwe systeem altijd eerst een eigen bijdrage en kan dus niet langer met een grote hoeveelheid uitbetaalde voorschotten vertrekken. Waar in het oude systeem een opgave van meer uren kinderopvang leidt tot een hoger uitbetaald voorschot, leidt dit in het nieuwe systeem tot een hogere eigen bijdrage die door de ouder betaald moet worden.

Wanneer de kinderopvanginstelling een fout maakt of probeert te frauderen en verkeerde contractgegevens doorgeeft, dan kan de ouder geconfronteerd worden met een te hoge ouderbijdrage. De ouder heeft hier inzicht in via zijn virtuele portemonnee. Als de instelling bijvoorbeeld meer uren opgeeft aan DUO dan dat de ouder afneemt, wordt de ouderbijdrage ten onrechte te hoog. De ouder krijgt een te hoge factuur en kan hierover contact opnemen met zijn kinderopvanginstelling en, als dat niet tot een oplossing leidt, DUO.

De belangrijkste mogelijkheid tot fraude in het nieuwe systeem is samenspanning tussen de kinderopvanginstelling en de ouder met als doel maximale inkomsten voor de ondernemer en minimale kosten voor de ouder te genereren. Deze vorm van fraude is in de huidige situatie ook mogelijk. Contracten met een weergave van een onjuist aantal afgenomen opvanguren, die ouder en ondernemer gezamenlijk ondertekenen, leiden tot een onjuiste claim op de overheidsbijdrage. Voor manipulatie van contractgegevens is vrijwel altijd betrokkenheid van de ouders nodig, omdat de instelling minder opvang verleent dan zij opgeeft en de ouders dus voor meer uren een ouderbijdrage betalen, dan dat zij nodig hebben. De vaststelling hiervan is alleen mogelijk door het instellen van (onaangekondigde) controles bij kinderopvanginstellingen en harde sancties bij overtredingen. Wie zich aantoonbaar schuldig maakt aan oplichting, ontvangt geen rijksbijdrage meer. Van dergelijk beleid gaat een preventief afschrikwekkend effect uit.

In onderstaande tabel worden de verschillende fraudeprikkelers weergegeven:

Met opmerkingen ☐ Simplificatie van de werkelijkheid. Niet in ogenschouw worden de GOB's genomen. Fraude die we nu kennen komt met name door de ondernemers zelf.

Gewijzigde veldcode

Met opmerkingen ☐ beperken tot KOT

Met opmerkingen ☐ dit is onjuist. Bulgarenfraude had met voorschotten niets te maken maar hier werd gebruik gemaakt van onjuiste aangifte van verblijf en adres bij de gemeente. Voorschotkarakter is hier geen factor in.

Met opmerkingen ☐ grote fraudezaken in huidige stelsel zijn niet eenzijdig.

Met opmerkingen ☐ aanname

Met opmerkingen ☐ dat kan nu de opvanginstelling doen

Met opmerkingen ☐ dit is cruciaal – er zal ook aangegeven moeten worden hoe gewaarborgd wordt dat de eigen bijdrage altijd ten laste van de ouder komt, zodat de ouder daadwerkelijk belang heeft bij het correcte doorgeven van uren en tarief door de KOI. Kom ik nog niet tegen in dit stuk!

Met opmerkingen ☐ maar hoe dwing je dat af.

Met opmerkingen ☐ Wat mij betreft is dit niet de beste weergave. Bovendien lijkt het erop dat we hier de tips en trucs voor fraude weggeven...

Fraudemogelijkheid	Toelichting
Kinderopvanginstelling geeft in het contract een hoger aantal opvanguren op en vergoedt de ouderbijdrage aan de ouder.	De rijksbijdrage is afhankelijk van het aantal afgenomen uren. De kinderopvanginstelling ontvangt door meer opvanguren op te geven dan worden afgenomen een hogere rijksbijdrage. De ouder moet de ouderbijdrage weliswaar vooraf betalen maar de instelling kan de ouderbijdrage aan de ouder vergoeden.
Kinderopvanginstelling geeft in het contract het aantal opvanguren op, maar levert feitelijk geen of minder opvang. De rijksbijdrage wordt vervolgens onttrokken uit de onderneming.	Kinderopvanginstelling en ouder komen het aantal opvanguren overeen en de ouder betaalt de daarbij behorende ouderbijdrage. De instelling biedt echter minder opvang aan dan overeengekomen. De ondernemer onttrekt de rijksbijdrage uit de kinderopvanginstelling.
Kinderopvanginstelling sluit een contract af met de ouder en meldt dit aan de uitvoerder. De rijksbijdrage wordt vastgesteld op basis van dit contract. De instelling geeft wijzigingen in het contract niet of te laat door aan de uitvoerder.	De rijksbijdrage wordt uitbetaald in de maand voorafgaande aan de opvangmaand. De kinderopvanginstelling geeft mutaties echter niet of te laat door waardoor een te hoge rijksbijdrage wordt ontvangen. De ouderbijdrage gaat in dit geval ook omhoog en de ouder zal dan contact opnemen met de instelling of, als dat niet tot resultaat leidt, met DUO.
Kinderopvanginstelling sluit een contract met stromannen of katvangers, betaalt de ouderbijdrage zelf, maar levert geen opvang.	Kinderopvanginstelling sluit een contract af met stromannen of katvanger, betaalt de vastgestelde ouderbijdrage, maar levert in het geheel geen opvang.
Faillissementsfraude.	Voor malafide ondernemers wordt het eenvoudiger om (een deel van) rijksbijdrage uit de onderneming te halen in plaats van het aanbieden van kinderopvang. De ouder zal de betaalde ouderbijdrage terug willen hebben van de overheid als er geen opvang wordt gegeven.
Ouders van wie in de BRI geen inkomen beschikbaar is en ouders, die een beroep op de vangnetregeling doen of ouders met een buitenlands inkomen, geven bewust een te laag inkomen op. Op basis van het opgegeven inkomen wordt een te lage ouderbijdrage vastgesteld.	Uitgangspunt is inkomen in het jaar T-2. Het inkomen wordt verkregen via uitwisseling met de BRI. Als de BRI niet beschikt over een inkomen zal de ouder dit zelf moeten opgeven. Als de ouder bewust een te laag inkomen op geeft wordt de ouderbijdrage te laag vastgesteld. De ouder betaalt bij herziening de vastgestelde ouderbijdrage niet, waardoor niet aan betalingssels van de ouderbijdrage voor het recht op de rijksbijdrage is voldaan.

Datum

Gewijzigde veldcode

Onze referentie

Met opmerkingen ☐ dit is toch hetzelfde?

Met opmerkingen ☐ Dit is toch geen fraude?

Met opmerkingen ☐ Waarom zal de ouder de eigenbijdrage aan de overheid terugvragen?

Met opmerkingen ☐ Hier is dus controle en toezicht op nodig.

Het is van belang een goede controle in te stellen op zowel de verkrijging als de besteding van de rijksbijdragen. Op verkrijging van een rijksbijdrage zouden, bijvoorbeeld systeemcontroles aan de hand van (basis)registraties en controles bij de instelling ter plaatse, maar ook accountantscontroles bij instellingen volgens een voor te schrijven controleprotocol moeten staan. Op de besteding van de rijksbijdrage kan de accountant eveneens toezien bij instellingen die een jaarrekening moeten deponeren. Gerichte reviews op accountantscontroles in het kinderopvangstelsel kunnen bijdragen aan de kwaliteit en betrouwbaarheid van de accountantswerkzaamheden en van het stelsel zelf. Opvolging van bevindingen van accountants door een bevoegd toezichthouder met een adequaat repertoire voor sanctionering bevordert de aandacht voor financieel beheer in de sector. Dit effect versterkt nog als de toezichthouder ook zelf de genoemde controles steekproefsgewijs uitvoert.

Al bij de start van de inrichting van het stelsel moet duidelijk zijn welke bevoegdheden berusten bij uitvoeringsorganisatie DUO en bij de toezichthouder. DUO is verantwoordelijk voor de correcte uitvoering van de toekenning van de rijksbijdrage en de inning van de ouderbijdrage en moet daarvoor kunnen beschikken over alle benodigde informatie en dus ook over middelen om die informatie te verkrijgen. Tevens moet DUO zonder tussenkomst van een derde partij sancties kunnen treffen, bijvoorbeeld indien een instelling tekort schiet in haar informatieplicht. Daarvoor benodigd is een boetestelsel met proportionele sancties, passend bij omvang en ernst van voorkomende gebreken. Bij redelijk vermoeden van opzettelijke manipulatie met gegevens zou DUO een opsporingsdienst moeten kunnen inschakelen. Daarvoor zijn afspraken nodig met bijvoorbeeld FIOD of de Inspectie SZW, terwijl voor de effectiviteit van aangifte een convenant met het Openbaar Ministerie moet worden afgesloten.

Daarnaast moet voor een afgewogen toezicht en controle op het stelsel naast DUO een toezichthouder, al dan niet reeds bestaand, de uitvoering ter hand nemen van de eerder genoemde controles ter plaatse, reviews op accountantswerkzaamheden, de opvolging van bevindingen uit controles en signalen van derden (ouders, de branche, media, etc.) over opvanginstellingen. Deze toezichthouder heeft een sterkere externe oriëntatie dan de uitvoerder en vertegenwoordigt het meer proactieve, zo nodig thematisch of programmatisch gerichte toezicht. Om een goede risicoprofilering van kinderopvanginstellingen te ontwikkelen is het effectief de toezichthouder naast de financiële ook de kwalitatieve kenmerken van de opvanginstelling te laten meewegen. Dit betekent dat de toezichthouder waar nodig ook samenwerkt met andere toezichthouders bij bijvoorbeeld gemeentes, GGD-en en de Inspectie van het Onderwijs. De toezichthouder moet in zijn handhavende capaciteit eveneens beschikken over een sanctierepertoire, boetes kunnen opleggen en subsidies kunnen terugvorderen.

Het is duidelijk dat ook de kinderopvangsector zelf baat heeft bij een goed imago, waaraan toezicht zowel preventief als curatief een bijdrage kan leveren. Voor een goed functionerend stelsel waarin de dagelijkse praktijk draagvlak biedt voor toezicht en controle, is overleg met de sector zelf en met veldpartijen onontbeerlijk.

Fraude gastouderopvang

Controle van en toezicht op de gastouderopvang is niet altijd effectief, omdat controle achter de voordeur problematisch is. De toezichthouder kan dus niet altijd goed vaststellen of opgegeven en gefinancierde opvang daadwerkelijk heeft

Met opmerkingen Deze zin loopt triet.

Datum

Met opmerkingen dat is achteraf, geen sterk middel.

Onze

Gewijzigde veldcode

Met opmerkingen Controle achteraf

Met opmerkingen waarom moet dit een toezichthouder naast DUO zijn. Het is geen toezicht op DUO. DUO kan dit toch zelf inrichten.

Met opmerkingen Waarop krijgt DUO geen buitendienst. Versnipperd toezicht landschap

Met opmerkingen Is dit allemaal nog wel nodig als met een "wallet" gewerkt gaat worden

Met opmerkingen In de volgorde van de brief komt dit nu wat vreemd over: er is nog niets over gastouders gezegd tot nu toe en dan hebben we het opeens over fraude bij gastouders.

plaatsgevonden. Gastouderopvang is dus in potentie fraudegevoeliger dan reguliere kinderopvang. Tegelijkertijd zijn er geen harde cijfers die laten zien dat de gastouderopvang als geheel structureel frauduleuzer is dan reguliere kinderopvang.

De invoering van directe financiering leidt ook niet tot een rechtstreekse verslechtering van de fraudeprikkel. Het vooraf heffen van de ouderbijdrage verkleint de fraudeprikkels juist enigszins, door het opwerpen van een (kleine) drempel (de kost gaat straks voor de baat uit). Daarnaast lopen er geen grote bedragen via de rekening van ouders met lage inkomens.

De gastouderopvang vervult een unieke rol...

De gastouderopvang onderscheidt zich op een aantal punten van de kindercentra. Belangrijkste verschillen betreffen de huiselijke sfeer, de kleinschaligheid, een lagere opleidingseis voor gastouders (MBO 2) en een lagere overheidsbijdrage. De gastouderopvang biedt ouders meer keuzevrijheid en kan vaak uitkomst bieden voor ouders voor wie reguliere kindercentra niet adequaat ~~het~~ aansluiten bij hun werktijden. Ouders hebben hiermee een gesubsidieerd alternatief voor de kindercentra dat onder andere meer flexibiliteit biedt aan ouders.

De gastouderopvang bleek in het verleden gevoelig voor misbruik en oneigenlijk gebruik, waardoor het budgettaire beslag van de regeling onder druk kwam te staan. Om de kwaliteit te verhogen, het misbruik en oneigenlijk gebruik te verminderen en de kosten te beheersen is tussen 2010 en 2012 aantal beleidswijzigingen ingevoerd. De budgettaire beheersbaarheid is daarmee toegenomen. In de beleidsdoorlichting kinderopvang, die dit najaar zal verschijnen, zullen ondermeer deze beleidswijzigingen in de gastouderopvang worden geëvalueerd.

...die ook in het nieuwe stelsel overeind blijft

Het inpassen van de gastouderopvang in het systeem van directe financiering gebeurt op dezelfde manier als bij de reguliere kinderopvang, met twee bijzonderheden:

- De gastouderbureaus zullen de administratieve rol vervullen: zij melden het contract aan bij DUO en geven eventuele wijzigingen door.
- De gastouderbureaus houden de kassiersfunctie zoals zij die nu ook vervullen. Zij hebben in het nieuwe systeem dus ook de financiële rol zoals kinderopvanginstellingen die straks hebben.

Het systeem van de virtuele portemonnee zorgt ervoor dat ook zeer flexibele dienstverlening – zo cruciaal voor het goed functioneren van de gastouderopvang – op een tijdige en effectieve manier wordt bekostigd. Ouders blijven controle houden over de uitbetaling aan het gastouderbureau, dat op haar beurt – net als nu – verantwoordelijk is voor de betaling aan de gastouder en het indienen van de factuur bij de ouder.

Wet normering bezoldiging topfunctionarissen

Op dit moment is de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (hierna: WNT) niet van toepassing in de kinderopvangsector. Dit verandert niet door een wijziging van de financieringssystematiek van de kinderopvang. Er is geen grondslag in de WNT ~~is~~ opgenomen, waar de kinderopvangsector door de directe bekostiging onder valt. Belangrijk is verder dat de marktwerking in de kinderopvang in stand blijft. ~~De commissie-Dijkstal noemt in haar rapport 'normeren en waarderen' als contra-indicatie voor het~~

Datur **Met opmerkingen** [] Zou ik niet zo in de brief opnemen, zeker niet dit moment (zie ook opm hieronder)

Onze **Gewijzigde veldcode**

Met opmerkingen [] Nee, dat zou wat vreemd zijn van een nieuw stelsel toch? En als het goed is leidt het ook niet tot een niet-rechtstreekse verslechtering van de fraudeprikkel?

Met opmerkingen [] Nu niet meer? Is deze week wat vreemd om te zeggen, nu net weer grote fraude bij GOB in het nieuws is.

Met opmerkingen [] Bij de ouder of bij de 'portemonnee'?

aanmerken van een sector als semipublieke sector, en daarmee het normeren van topinkomens, de mate van marktwerking in de sector.

Exportverplichting

Net zoals de huidige kinderopvangtoeslag, zal de Europeesrechtelijk verplichting bestaan om de kinderopvangfinanciering – onder voorwaarden – naar het buitenland te exporteren. Deze verplichting geldt alleen voor binnen de EU, EER en Zwitserland. De omvang van de export van de kinderopvangtoeslag is beperkt. Het gaat om circa € 4 à € 5 miljoen per jaar. De kinderopvangtoeslag wordt met name aangevraagd door ouders in België en Duitsland, dit zullen veelal grenswerkers zijn. Om de uitvoering eenvoudig te houden, is het voorstel om in het buitenland ouders te blijven financieren en geen instellingen.

Afwikkeling faillissementen

De verandering in financieringssysteem betekent ook een verandering in de afwikkeling van faillissement. In het huidige systeem vordert de Belastingdienst/Toeslagen de kinderopvangtoeslag terug bij ouders als een instelling failliet gaat. De ouders melden zich als schuldeiser bij de instelling. In het nieuwe systeem gaat de financiering direct van uitvoerder naar instelling. Daarmee ligt het in de rede dat bij faillissement van een kinderopvanginstelling, de uitvoerder de bevoegdheid krijgt om hetgeen teveel of onverschuldigd is betaald aan de kinderopvangfinanciering bij de instelling terug te vorderen. De vormgeving hiervan wordt nog verder uitgewerkt.

Van de kinderopvangtoeslag naar een virtuele portemonnee

Zoals aan het begin van deze brief is aangekondigd, wordt DUO de beoogd uitvoerder van het nieuwe stelsel. Het kabinet heeft ABD TOPconsult³ gevraagd te adviseren over de vraag welke organisatie als beste de ontwikkeling en uitvoering van het nieuwe financieringsstelsel van de kinderopvang ter hand kan nemen. ABD TOPconsult heeft geadviseerd om voor DUO te kiezen. De redenen hiervoor zijn de ervaring van DUO met zowel directe financiering van instellingen als het verwerken van inkomensgegevens, vanwege de bewezen expertise van DUO op het terrein van fraudeaanpak en de capaciteit voor meewerken aan de uitwerking van een soepele, minder complexe regeling. Het kabinet neemt dit advies graag over. Het kabinet deelt ook de conclusie dat het niet in de rede ligt dat de Belastingdienst de uitvoeringspartij wordt voor de nieuwe financieringssysteem. De kracht van de Belastingdienst ligt in de individuele relaties die zij heeft met belastingplichtigen en toeslagontvangers en de daarbij behorende massale processen, en niet in de financiering van individuele instellingen.

PM:

- gevolgen (personeel) Belastingdienst, door
- Uitvoeringskosten huidige systematiek, door
- Uitvoeringskosten beoogde systematiek, door

³ Indicatoren voor de semipublieke sector zijn: de status van een rechtspersoon met een wettelijke taak; de mate waarin de organisatie inkomsten uit publieke middelen ontvangt en het publieke belang dat een organisatie behartigt.

3 onafhankelijk adviesbureau van ervaren topambtenaren

Met opmerkingen Wat voegt deze zin toe?

Datum

Gewijzigde veldcode

Onze referentie

Met opmerkingen Nog geen rekening met walletverhaal gehouden. Nu is het overigens al wel zou dat BT ook verhaal kan halen bij Kinderopvanginstelling

Met opmerkingen Geen rekening gehouden met nieuwe wallitsystematiek

Met opmerkingen Wordt in de Kamerbrief nog niet op ingegaan

- Eenmalige investeringen t.b.v. transitie, door [redacted]
- Planning tot aan 1 januari 2018, door [redacted]

Conclusie

PM

De Minister van Sociale Zaken
en Werkgelegenheid,

L.F. Asscher

De Staatssecretaris van Financiën,

E.D. Wiebes

Datum

Gewijzigde veldcode

Onze referentie